

Vækst- og udviklingsstrategi

Region Midtjylland

Udkast justeret efter offentlig høring

Udkast justeret efter offentlig høring

Vækst- og udviklingsstrategi

Region Midtjylland

Udkast justeret efter offentlig høring

Kolofon

Udkast justeret efter offentlig høring

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	5
Forord	6
Indledning.....	8
Vision	11
Vigtige skridt på vejen	12
Bæredygtig omstilling	14
Sammenhængende byudvikling	17
Viden og kompetencer	19
Fokuseret vækst	21

Udkast justeret efter offentlig høring

Forord

Der er sket meget siden 2007, hvor et nyt regionsråd og Vækstforum startede deres samarbejde om regional udvikling. Vækstforum består af repræsentanter fra regionsrådet, kommuner, Aarhus Universitet, VIA University, regionens erhvervs- og ungdomsuddannelser, DI, DE, Dansk Byggeri, Horesta, Finansrådet, DA og LO.

Vi har etableret et stærkt samarbejde mellem alle parter, vi har sat en vækstdagsorden, vi har gennemført det, der skal til for at skabe vækst og udvikling på tværs af hele regionen.

Nu har vi så vedtaget en fælles og ambitiøs vision for vores arbejde frem til 2025, hvor vi bygger videre på de erfaringer og resultater vi tidligere har opnået:

Region Midtjylland er en attraktiv og bæredygtig vækstregion.

Det betyder, at vi ser ud over regionens grænser og samarbejder med de dygtigste, vi søger konkurrencedygtige løsninger på globale udfordringer, vi understøtter væksten i fremtidens industrier med teknologi, viden og kompetencer.

Da vi i 2007 besluttede at sætte gang i den midtjyske vækstmotor, lænede vi os op ad OECD's model og valgte at se på de rammevilkår, der er afgørende for vækst og udvikling: Infrastruktur, kompetenceudvikling, iværksætter, digitalisering, innovation og forretningsudvikling samt globalisering. Her er vi nået rigtig langt og har skabt et en-strengt og sammenhængende erhvervsfremmesystem, som i dag formidler en lang række tilbud til de midtjyske virksomheder.

Vi turde også satse på vores styrker: Fødevarer, Energi og miljø, Turisme og Velfærdsinnovation.

Det har båret frugt, vi er i dag omdrejningspunkt for den nationale fødevarerklynge, og vi er europæisk foregangsregion inden for bioøkonomi. Vores turismeindsats er rettet mod erhvervsturisme og kystturisme og udvikler sig godt. På velfærdsområdet er vi nu klar til at deltage i den omstilling, som skal være med til at udvikle udformningen af velfærdsydelser.

Vi har skabt nye sammenhænge, også med det nationale niveau. Med de årlige vækstpartnerskabsaftaler med regeringen er vi i stand til at udnytte de mange vækstinitiativer optimalt og sætte vores styrkepositioner i spil på tværs af ministerier og regioner.

Planlægning i partnerskaber er blevet til vækstpotentiale. De 19 kommuner og regionen har etableret en række samarbejder med det formål at sikre en god og

effektiv planlægning af mulige fælles løsninger, f.eks. energiplanlægning, klimatilpasning og energiregnskaber.

Det har løftet vores fælles planlægning og har betydet, at vi i dag som offentlige myndigheder kan bruge vores viden til at efterspørge nye og innovative løsninger, som skal leveres af erhvervslivet.

Strategien bygger på en redegørelse, der viser de seneste års udviklingen i Region Midtjylland inden for de fire strategispor. Redegørelsen er tilgængelig på Region Midtjyllands hjemmeside.

Strategien sætter retning for Region Midtjyllands fremtidige visioner, hvorimod udmøntningen af strategien vil ske gennem følgende planer, Vækstplan 2016-2020, Kollektiv trafik plan, Infrastruktur indspil til prioriteringer, Råstofplan, Jordforureningsplan, Agenda 21, Frivillighedspolitik, Uddannelsespolitik 2015-2020, samt Kulturpolitikken, hvor de konkrete initiativer vil være beskrevet.

Udkast justeret efter offentlig høring

Indledning

Den regionale vækst- og udviklingsstrategi skal sætte retningen for den regionale indsats for at blive en attraktiv og bæredygtig vækstregion.

Vækstforum og regionsrådet har siden 2007 gradvist samlet og udviklet både større operatører og en klar klyngetilgang i forhold til de få større styrkepositioner inden for fødevarer, energi og velfærdsinnovation, samt generelle regionale programmer for små og mellemstore vækstvirksomheder især i industrien. Der er således opbygget effektive klyngesekretariater for fødevarer og velfærdsinnovation samt effektive økosystemer for de generelle vækstdrivere.

De nationale effektanalyser og den seneste vækstpartnerskabsaftale med regeringen dokumenterer at de regionale programmer virker i forhold til beskæftigelse, omsætning og eksport. Over 1.000 virksomheder deltager årligt i regionale programmer, og alene i perioden fra 2010 til 2012 er der skabt flere end 6.000 arbejdspladser i Region Midtjylland.

Samtidig har vækstforum og regionsrådet iværksat proaktive indsatser inden for klimatilpasning, cirkulær økonomi og bioøkonomi som efterfølgende har vist sig at være rettidige, effektfulde og i overensstemmelse med Region Midtjyllands innovationsstrategi om at gøre de samfundsmæssige udfordringer til morgendagens forretningsområder.

Regionsrådet og vækstforum har udarbejdet den regionale vækst- og udviklingsstrategi med udgangspunkt i fire globale udfordringer: Konkurrenceevnen, Klima og ressourcer, Velfærd samt Demografi og bosætningsmønstre.

Udfordringerne håndteres gennem de fire strategispør i strategien.

Danmark og dermed også Region Midtjylland har været presset på konkurrenceevnen. Vi har gennem årene opbygget et stærkt og sammenhængende erhvervsservice-system, som investerer i regionale virksomheder. Vi er godt på vej, der er skabt mange nye jobs, som i dag varetages af velkvalificerede medarbejdere. Vi skal gøre mere – og nyt!

I Region Midtjylland har klimaforandringerne og de større vandmængder været omdrejningspunktet for et tæt samarbejde mellem region og kommuner. Arbejdet vil fortsætte, og vi skal nu sætte vores viden i spil og sammen med erhvervslivet udvikle nye produkter og flere jobs. Ressourcerne er knappe, og mulighederne for at bevare og genanvende materialer er store. Vi ved allerede meget om cirkulær økonomi og skal nu udnytte erhvervspotentialet af vores erfaringer.

Velfærdsmodellen er under pres. Der skal findes nye løsninger, som kan dække en stærkt stigende efterspørgsel efter velfærdsydelse. I Region Midtjylland samarbejder region, kommuner, virksomheder og videninstitutioner om at finde de bedste løsninger. Vi skal intensivere samarbejdet, så det i fremtiden også vil kunne omfatte en indsats rettet mod de mange unge indbyggere, som i dag har brug for hjælp til at komme ind på arbejdsmarkedet, hvor der er brug for dem.

Byer vokser – i Europa og i Danmark. I Region Midtjylland vokser bysamfundene, og der skabes vækst til gavn for hele Region Midtjylland. Byerne skal udvikles, så de kan håndtere de mange indbyggere, som efterspørger uddannelser, arbejdspladser, boliger, offentlig service og kulturoplevelser. Der skal findes smarte løsninger, som understøtter en bæredygtig omstilling af både by og land. Vi er gode til at samarbejde på tværs af regionen. Det skal vi bruge til at skabe udvikling i hele regionen og endnu bedre sammenhæng mellem byerne og deres oplande. Vi skal skabe strukturer, der gør det attraktivt at leve og arbejde i hele regionen.

Også i forhold til vores styrkepositioner inden for fødevarer, energi og miljø, avanceret industri samt de kreative erhverv, **ikt** og turisme. Vi skal "tune" vækstmotoren og sætte mere gang i digitaliseringen og internationaliseringen, så virksomhederne bliver mere effektive, går ud på det globale marked, konkurrerer med de bedste og lærer nyt.

Den digitale udvikling præger mange erhvervsområder: deres produkter og processer og kommunikation. Region Midtjylland står på en stærk **ikt**-platform, både **ikt**, virksomheder, uddannelse og forskning, men også på videnområdet. Den platform vil Region Midtjylland fortsat udbygge og udnytte til at styrke brugen af digitalisering hos både private og offentlige virksomheder i hele regionen. En forudsætning for denne udvikling er en veludbygget digital infrastruktur.

Vi skal være ambitiøse, også i en international sammenhæng. Når vi har taget fat i de samme udfordringer, som EU peger på, er det jo ikke en tilfældighed: Det er udfordringer, som præger vores muligheder for vækst og udvikling, og som vi skal finde nye løsninger på, og i samarbejde med nye aktører.

EU har med sine programmer sat rammerne for bæredygtige, inkluderende og intelligente løsninger på de store udfordringer, som vi nu også adresserer i den regionale vækst- og udviklingsstrategi med valget af de fire spor: Bæredygtig omstilling, Sammenhængende byudvikling, Viden og kompetencer samt Fokuseret vækst.

Regionen arbejder i partnerskaber

Region Midtjylland og de 19 kommuner har i dag en række samarbejder som f.eks. Bruxelleskontoret, og sammen med erhvervslivet og videninstitutioner arbejder vi

sammen om fremme af bæredygtige energiformer, infrastruktur og klimaløsninger – det er et samarbejde, som vi ikke alene vil fortsætte; det skal også udvides.

De fem danske regioner samarbejder om at gennemføre større fælles satsninger på tværs af regionale og kommunale grænser. Her har vi med Vestdansk Investeringsfremme tiltrukket internationale investeringer til danske virksomheder, vi har sammen med staten sat virksomhedsprogrammet Team VækstDanmark i søen med det formål at satse på eliten, og derudover samarbejder vi om digitale velfærdsløsninger.

De vestdanske regioner Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Midtjylland, arbejder i dag sammen for at skabe bedre sammenhæng i erhvervsfremmeindsatsen og for at sikre vækst og udvikling hos de mange virksomheder, som ofte agerer i en international sammenhæng og jo ikke definerer sig ud fra regionale grænser.

Vækstforum og regionsrådet indgår hvert år vækstpartnerskabsaftale med regeringen for at sikre sammenhæng i de mange initiativer, som skal skabe vækst og udvikling for os alle. Aftalerne bliver mere konkrete for hvert år og understøtter udviklingen af nationale styrkepositioner som f.eks. fødevareklyngen i Region Midtjylland.

Vi skal bygge videre på vores viden og erfaringer, på de mange stærke partnerskaber og alliancer, som vi har allerede har etableret, og styrke vores udsyn. Vi skal blive ved med at turde gå forrest, satse på det, som kun kan anes i horisonten, og som kan være med til at styrke vores vej mod en attraktiv og bæredygtig vækstregion.

Region Midtjylland har opsat målsætninger for indsatsen frem mod 2025. Disse mål gælder for hele regionen og partnerskabet bag strategien vil deltage i arbejdet med at nå de ambitiøse mål for vækst og udvikling i Region Midtjylland. Der vil løbende blive fulgt op på målsætningerne og partnerskabet vil på den baggrund kunne drøfte den fælles indsats.

Vision

Region Midtjylland er en attraktiv og bæredygtig vækstregion.

Det betyder, at vi ser ud over regionens grænser og samarbejder med de dygtigste, vi søger konkurrencedygtige løsninger på globale udfordringer, vi understøtter væksten i fremtidens industrier med teknologi, viden og kompetencer.

Udkast justeret efter offentlig høring

Vigtige skridt på vejen

Vi har en ambitiøs vision for vækst, beskæftigelse og udvikling i Region Midtjylland frem til 2025. Vi vil gerne nå i mål, og derfor har vi sat en række delmål, som skal understøtte retningen for vores arbejde i de kommende år. **Delmålene er for hele Region Midtjylland og dermed også de enkelte kommuner, som inviteres til at bidrage til den fælles indsats.**

Vi hjælper virksomhederne med at skabe vækst og omstille sig til verdensmarkedet

Konkurrenceevnen skal styrkes så produktiviteten og eksporten stiger i hele regionen.

- Region Midtjylland er en vækstregion, og derfor forventes den økonomiske vækst frem mod 2025 at stige mere i Region Midtjylland end i resten af landet.
- Region Midtjylland er Danmarks industriregion, og derfor forventes industriens eksportandel frem mod 2025 at stige mere i Region Midtjylland end i resten af landet.
- I 2025 er produktiviteten steget mere i Region Midtjylland end i resten af landet.

Vi dyrker vores styrker

Vi skal fortsat turde satse dér, hvor vi er foran, og hvor der allerede foregår en ambitiøs og fokuseret indsats.

- I 2025 har Region Midtjyllands fokusområder en højere vækst end i resten af landet.
- I 2025 udgør fokusområderne fødevarer, energi & miljø, kreative erhverv, ikt og digital vækst og turisme 55 % af den samlede vækst i Region Midtjylland.

Vi sikrer balancen mellem udbud af arbejdskraft og erhvervslivets efterspørgsel

Samarbejdet mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet er styrket, og virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Vi har et decentralt uddannelsessystem, der sikrer medarbejderne og de unge overalt i regionen adgang til den ønskede uddannelse.

- **I 2025 vælger flere unge en erhvervsfaglig uddannelse.**
- I 2025 har Region Midtjylland praktikpladser til alle elever på de erhvervsfaglige uddannelser.
- I 2025 er gennemførelsesprocenten på erhvervsuddannelserne i Region Midtjylland 75 %.
- I 2025 har Region Midtjylland relativt færre flaskehalse på arbejdsmarkedet end i resten af landet.

Vi styrker kulturen

Den midtjyske kultursektor bliver stærkere gennem netværkssamarbejder på tværs af kulturområder, kunstarter og landegrænser. Kulturen bidrager til højere livskvalitet og gør regionen attraktiv for borgere, virksomheder og gæster.

- I 2025 indgår kultursektoren i Region Midtjylland i flere europæiske kulturprojekter.

- I 2025 har kulturturisme en større betydning i Region Midtjylland, med en markant stigning i besøgstal.

Vi gør infrastrukturen mere effektiv

Andelen af borgere, der bruger den kollektive trafik, stiger hvert år, og i de tyndt befolkede områder afprøves alternative trafiktilbud. I 2025 har vi veludbyggede veje og jernbaner.

- I 2020 er der 100 % tidssvarende bredbånds- og mobildækning i hele Region Midtjylland.
- I 2025 er trængslen på de midtjyske veje reduceret.

Vi passer på de knappe ressourcer

Vi understøtter byudviklingen gennem en mere bæredygtig ressourceanvendelse og i respekt for grundvandet.

- I 2025 er materialestrømmen reduceret med 10 % i Region Midtjylland.
- I 2025 er CO2 udledningen reduceret med 20 % i Region Midtjylland.

Vi bruger affald som en ressource

Ressourceforbruget og forureningen skal reduceres ved genanvendelse af produkter og affald.

- I 2025 genanvender vi 70 % af det affald, der produceres i regionen.

Vi øger andelen af grøn energi

Vi går ind for vedvarende energi.

- I 2025 er Region Midtjylland stadig Danmarks grønneste region, og 50 % af det midtjyske energiforbrug dækkes af vedvarende energi.

Udkast justeret efter offentligt høring

Bæredygtig omstilling

Bæredygtig omstilling handler om at indrette morgendagens samfund, så vi kan leve det gode liv med økonomisk og social tryghed, uden at miljø og ressourcer lider overlast. Vi ønsker fortsat at producere og forbruge mere, men samtidig mindske presset på miljøet og vores fælles ressourcer som fødevarer, energi, råstoffer og vand.

Bæredygtig omstilling handler også om at forny velfærdssamfundet og eksempelvis håndtere, at flere bliver ældre og har brug for en anden pleje eller behandling end i dag. I forhold til de unge vil der blive behov for at sikre fleksible løsninger, som kan bane vejen for de unge, som har brug for en mere fleksibel adgang til uddannelse og arbejdsmarked.

Internationale undersøgelser viser, at virksomheder, der går forrest med bæredygtig omstilling, klarer sig bedre end andre og således bidrager til vækst og velfærd. Det er altså muligt at bruge den bæredygtige omstilling til både at øge erhvervslivets konkurrenceevne og forny velfærdssamfundet.

I Region Midtjylland er der allerede sat meget i gang, og mange virksomheder inden for eksempelvis plast, tekstil og byggeri har investeret i en mere ressourceeffektiv og miljøvenlig produktion, produkter og i udvikling af nye forretningsmodeller.

På velfærdsområdet er der udarbejdet aftaler, der peger frem mod en bæredygtig omstilling **og forebyggelse** på sundhedsområdet. På det sociale område har kommuner, regioner **og uddannelsesinstitutioner** samarbejdet om at finde nye løsninger for de mange udsatte borgere i regionen.

Strategi

Vi skal udnytte, at vi har viden og virksomheder, som er langt fremme i forhold til at udvikle løsninger på den store ressourceudfordring, vi som samfund står overfor. Efterspørgslen efter nye processer og produkter vil være global, og her skal vi sætte ind og udnytte, at vi er langt fremme, også på en international skala.

Vi vil videreudvikle vores indsats med at støtte virksomhederne i deres udvikling af nye industrielle forretningsmodeller og initiativer, der sigter mod at udnytte ressourcerne effektivt og undgå spild (cirkulær økonomi). Det kan ske ved at genanvende materialer og bevare deres værdi i nye produkter. Fremtidens bioøkonomi giver mulighed for at udvikle nye forretningsmodeller, hvor der udvindes højværdiprodukter af lavværdiprodukter, eksempelvis fødevaringredienser, foderproteiner, nye materialer til industrien eller stoffer til medicinsk brug, fra biomasse og spildprodukter fra fødevarerindustrien.

Derudover vil vi fortsætte og udbygge samarbejdet med kommuner og ministerier om strategisk ressourceplanlægning med henblik på gensidige aftaler.

I 2025 vil vi have fordoblet biomasseudbyttet ved nye bæredygtige dyrknings- og produktionssystemer, og i 2025 vil mindst 70 % af det affald, der produceres i regionen, blive genanvendt.

Vi arbejder for et sammenhængende energisystem baseret på vedvarende energi på tværs af regionen. Det foregår i tæt samspil med kommuner og energiselskaber. Det foreløbige mål er 50 % vedvarende energi i 2025.

Vi accelererer arbejdet med klimatilpasning, herunder tager vi initiativ til nye samarbejder med henblik på at skabe de bedste løsninger med forretningspotentiale. Byplanlægningen skal ske i respekt for klimatilpasning og grundvandsbeskyttelse, så der skabes et solidt fundament for en bæredygtig byudvikling.

Grundvandet skal beskyttes, så også vores efterkommere kan drikke urensset vand. Det betyder, at vi vil samarbejde internationalt om at finde nye veje til at håndtere forureninger og identificere nye trusler mod grundvandet. Samtidig fortsætter vi samarbejdet med kommunerne om at fjerne forureninger på flere tusinde midtjyske grunde.

Som myndighed på råstofområdet vil Region Midtjylland sikre en balance mellem flere interesser: Der skal være tilstrækkeligt med sten, sand, grus med mere til eksempelvis vejanlæg og byggeri, og indvindingen skal ske uden at genere miljøet og borgerne unødigt.

Vi vil støtte initiativer, der stimulerer efterspørgslen efter bæredygtige produkter, services og løsninger – ikke mindst blandt de offentlige aktører. Som stor offentlig aktør vil vi støtte anvendelsen af rene materialer, eksempelvis ved at fjerne eller erstatte skadelige stoffer og ved at efterspørge ikke-skadelige produkter. Offentlig-privat innovation vil være et vigtigt indsatsområde.

Vi samarbejder allerede med kommunerne om at øge efterspørgslen efter grønne løsninger, f.eks. om nye planlægningsværktøjer, nye samarbejdsformer og nye indkøbsmodeller, der nu også har inspireret til statslige tiltag i forhold til f.eks. udviklingen af særlige uddannelsesforløb.

På sundhedsområdet vil vi forbinde behovene for sundhedsinnovation med forskning og gøre det nemmere for virksomheder at samarbejde med sundhedsvæsenet om udviklingen af nye løsninger og services, der kan nå det globale marked og effektivisere det danske sundhedsvæsen. Derfor har vi etableret MedTech Innovation Consortium (MTIC) sammen med Aarhus Universitet, VIA University College, et flertal af kommunerne i regionen og erhvervslivet. MTIC er en kommerciel sparringspartner

for virksomheder, der udvikler, producerer og sælger sundhedsteknologiske produkter og dermed sikrer, at nye ideer bliver til nationalt og internationalt markedsinteressante produkter.

Den stigende efterspørgsel efter offentlige sundhedsydelser skaber et større marked for private virksomheder.

Endelig er Region Midtjylland fast besluttet på, at de store sygehusinvesteringer og en række forskningsmæssige styrkepositioner skal udnyttes til at skabe mere produktudvikling, internationalt samarbejde og flere nye erhvervsucceser inden for sundhed og velfærd. Det gælder bl.a. inden for digitalisering.

Vi vil udvikle partnerskaber, der tør gå forrest og eksperimentere med at udvikle effektive løsninger på de udfordringer, der presser velfærdsområdet. Vi vil sammen med kommunerne udvikle løsninger, som afbøder konsekvenserne af det stigende antal kronisk syge. Desuden vil vi sammen med kommunerne fokusere på, hvorledes en øget andel af de unge gennemfører en ungdomsuddannelse.

Sammenhængende byudvikling

I disse år vokser byerne. Det er her, de unge søger hen for at uddanne sig, for at arbejde og for at bosætte sig. Virksomheder placerer sig i byernes oplande for at tiltrække højtuddannet arbejdskraft og for at få adgang til videnmiljøer og samarbejdspartnere.

Region Midtjyllands geografi rummer en mangfoldighed af bystørrelser og landområder, som har hver deres styrker. Mellem byerne og deres oplande er der et tæt samspil og en gensidig afhængighed, som kan bidrage til at skabe sammenhæng på tværs af regionen. Som eksempler kan nævnes Kulturhovedstad 2017, der er udgangspunkt for et kultur- og erhvervsamarbejde på tværs af Region Midtjylland og de 19 kommuner. De syv større uddannelsesområder Aarhus, Herning, Holstebro, Horsens, Viborg, Randers, Silkeborg og Viborg er alle vigtige for udviklingen i deres områder jf. Redegørelsen. For at sikre udviklingen i hele regionen skal der tænkes i nye løsninger uden for de syv større uddannelsesbyer for at sikre sammenhængen mellem land og by.

Flytning mod byerne og den demografiske udvikling er en udfordring for hele regionen og især for yderområderne. Nogle steder udfordres udbuddet af offentlig service, uddannelser og kultur, samt mulighederne for at tiltrække virksomheder. Medens andre udfordres af udbygningen af den offentlige service og infrastruktur.

Strategi

Vi vil i Region Midtjylland arbejde for at skabe sammenhæng mellem byerne og deres oplande. Vi vil arbejde for, at der etableres partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, kulturaktører, virksomheder og offentlige institutioner for at styrke udbuddet af uddannelse og kultur, som kan bidrage til at fastholde og styrke vækst og udvikling i hele regionen. Aarhus er regionens oplagte funktionelle byregion, som skal styrkes gennem øget fokus på samarbejde med hele regionen.

Vi vil undersøge mulighederne i byernes vækst og udnytte de danske styrker inden for bæredygtighed, arkitektur, design, digitalisering og velfærd til at tilbyde løsninger til byer. Vi vil skabe erhvervsudvikling med udgangspunkt i en gentænkning af byerne som bæredygtige og smarte byer.

Vi vil sætte fokus på potentialet i samarbejdet mellem by og land og skabe klynger, hvor samarbejdet om erhvervsudvikling, tilførsel af viden og adgangen til arbejdskraft er omdrejningspunktet for vækst i både by og land. Vi vil lade værdikæden skabe sammenhæng til gavn for alle.

Samarbejdet mellem Region Midtjylland, kommuner, kulturinstitutioner og erhverv om det europæiske projekt Kulturhovedstad 2017 skal danne grundlag for en videreudvikling af en fælles indsats på kulturområdet. Vi vil fortsat udvikle netværkssamarbejderne inden for kunst og kultur med særligt fokus på det internationale samarbejde og samarbejdet på tværs af forskellige kunstarter og kulturområder.

Det skal være lettere at komme rundt i regionen til både job, uddannelse, oplevelser og ud i verden. Det betyder, at vi og regionens 19 kommuner fortsat vil samarbejde om at tiltrække statslige investeringer til vores trafikale infrastruktur, både til veje, jernbaner og en fast Kattegatforbindelse. Sammen med Midttrafik, kommuner og staten vil vi arbejde for at etablere et sammenhængende, hurtigt og energieffektivt kollektivt trafiknet, herunder en plan for tilbringertrafikken til tog.

Vi vil udvikle og udbygge den digitale infrastruktur i samarbejde med kommuner, forsyningsselskaber og staten. Digitale højhastighedsnet er en vigtig forudsætning for bosætning, erhvervsudvikling og turisme **såvel i byerne som i landdistrikterne**. Det gælder ligeledes for udbredelsen af nye telemedicinske og andre digitale sundhedsløsninger, især til gavn for borgerne i de tyndt befolkede områder.

Viden og kompetencer

Adgangen til en højt kvalificeret arbejdsstyrke og velfungerende videnmiljøer er afgørende for vækst og udvikling hos de midtjyske virksomheder og for tiltrækningen af nye virksomheder og medarbejdere.

I Region Midtjylland er der i dag etableret en række samarbejder mellem erhvervslivet, uddannelses- og videninstitutioner og offentlige myndigheder, beskæftigelsessystemet og arbejdsmarkedets parter. Fælles for dem er ønsket om at sikre den rette og højt kvalificerede arbejdskraft og viden, som kan bidrage til vækst og jobskabelse.

En tredjedel af den midtjyske arbejdsstyrke er i dag ufaglært, og den demografiske og erhvervsmæssige udvikling betyder, at behovet for faglærte stiger yderligere jf. Redegørelsen. I dele af regionen vil også efterspørgslen efter højtuddannet arbejdskraft stige, mens nyuddannede akademikere vil gå ledige i andre dele af regionen. 94 % af de midtjyske unge gennemfører en ungdomsuddannelse. Kun hver femte vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen.

Strategi

Med vores ambition om at styrke konkurrenceevnen, skabe vækst og udvikling, flere og nye job, er der behov for at sikre virksomhederne en tilstrækkelig og kvalificeret arbejdskraft. Manglen på kompetencer må ikke komme til at stå i vejen for vækst. Virksomheder og uddannelsesinstitutioner skal have gode muligheder for at samarbejde om ny viden og innovation.

Vi vil styrke vores fokus på behovet for faglært arbejdskraft. Vi vil gøre det muligt at rekruttere faglært og højtuddannet arbejdskraft på tværs af hele regionen. Vi vil sikre, at der uddannes flere faglærte, både gennem ungdomsuddannelserne og gennem kvalifikationsløft af de mange ufaglærte. Vi vil sammen med erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner og kommunerne arbejde for flere og nye veje til arbejdsmarkedet for de højtuddannede, som i dag er ramt af en høj ledighed blandt især de nyuddannede.

Vi vil fortsætte samarbejdet mellem virksomhederne, arbejdsmarkedets parter, de regionale uddannelsesinstitutioner, beskæftigelsessystemet og kommunerne bl.a. i form af KompetenceMidt. Samarbejdet skal være omdrejningspunkt for at skabe viden om behovet for kvalifikationer og udvikling af nye og fleksible uddannelsestilbud, der sikrer, at arbejdsstyrken i hele regionen kan uddanne sig mod fremtidens behov til gavn for konkurrenceevnen og jobmulighederne. Flere unge skal vælge en erhvervsfaglig uddannelse, og der skal gøres en særlig indsats for at sikre de unge en praktikplads.

For at sikre ny viden og innovation vil vi samarbejde med virksomheder og uddannelsesinstitutioner og videnmiljøer med det formål at styrke de midtjyske virksomheders konkurrenceevne, især inden for fødevarer, energi og klima, kreative erhverv, **ikt**, turisme samt industri.

Vi vil arbejde for, at det skal være attraktivt at arbejde og bosætte sig i Region Midtjylland ved at skabe gode rammer for udenlandske medarbejdere og deres familier.

Alle unge skal sikres adgang til en ungdomsuddannelse i Region Midtjylland. Vi vil understøtte et sammenhængende og innovativt uddannelsessystem, som kan sikre de unge en god og anvendelig ungdomsuddannelse i hele regionen, og som sikrer dem adgang til arbejdsmarkedet eller videreuddannelse. Vi vil være med til at skabe nye talentveje i samarbejde med erhvervslivet og på tværs af uddannelsesinstitutioner.

Vi vil **styrke** samarbejdet med uddannelsesinstitutioner og kommuner med det formål at skabe tilbud, som kan hjælpe alle unge på vej til en ungdomsuddannelse. Det gælder også de unge, som ikke lever op til adgangskrav og den slagne vej mod uddannelse. Vi vil understøtte udviklingen af et fleksibelt uddannelsessystem, som gennem nye organisations- og læringsformer øger modularitet og gennem bl.a. digitale løsninger kan tilbyde behovsbaserede uddannelser og målrettede kompetenceløft, der appellerer til flere mennesker og virksomheder på tværs af regionen.

Fokuseret vækst

Fokuseret vækst dækker over en række højt prioriterede vækstområder, som i de kommende år vil nyde særlig opmærksomhed i Region Midtjylland. Det gælder fødevarer, energi og miljø. Det gælder også Region Midtjylland som produktionsregion samt kreative erhverv, ikt og turisme. Vi vil gennem vores satsninger inspirere, facilitere og understøtte virksomhederne i de omstillinger, som de skal gennemføre for at skabe vækst i regionen i de kommende år.

På fødevarerområdet er vi både nationalt og internationalt i særklasse. Inden for avanceret produktion samt energi og miljø er vi ligeledes i front, mens vi inden for kreative erhverv og turisme er med til at skabe en stærk, samlet national indsats. Vi er desuden begunstiget af en stærk ikt-sektor – og de seneste tal for regionens it-arbejdsmarked viser en stadig større tilstedeværelse og betydning af it-kompetencer i alle øvrige sektorer, herunder ikke mindst i industrien. Vækstforums tidlige beslutning om at koncentrere indsatsen på nogle få, stærke områder har skabt gode resultater og har også fået ros af OECD. Det samme har indsatsen for at udnytte mulighederne i lokale styrkepositioner.

Region Midtjylland er i dag hjemsted for flere erhvervsklynger i international topklasse. De rummer en række af vores stærkeste værdikæder og største og hurtigst voksende virksomheder og er en betydelig drivkraft for vækst og beskæftigelse i hele Danmark.

Sammen med relevante parter har Region Midtjylland vist evnen til at gå foran og se nye muligheder. Nu skal vi udnytte succesen til yderligere fremdrift - ikke mindst i de mange små og mellemstore virksomheder.

Vækstforum i Region Midtjylland vil sammen med kommunerne og virksomhederne øge den regionale værdi- og jobskabelse markant. En betydelig andel af den samlede vækst skal komme fra de fokuserede vækstområder.

Strategi

Vi skal fortsat turde satse dér, hvor vi er foran, og hvor der allerede foregår en ambitiøs og fokuseret indsats. Udviklingen i Region Midtjylland er vigtig for Danmark, og produktiviteten skal holdes på et højt niveau, for at der skabes mest mulig værdi, så vores konkurrenceevne kan styrkes.

Fokus i den midtjyske vækst- og udviklingsstrategi skal rettes mod vækstområderne og samspillet mellem viden og de virksomheder, der har høje ambitioner. Vi vil udbygge vores forspring ved at skabe de bedste rammer for udvikling af nye løsninger og gode forretninger som fundament for international succes.

Vi skal tiltrække og understøtte skabelsen af de dygtigste virksomheder ved at synliggøre regionen **og de enkelte kommuner** som et attraktivt sted at investere og udvikle en virksomhed, opnå ny viden og skaffe de rigtige kompetencer. Det kræver, at vi bliver endnu bedre til at blive opfattet som relevante partnere af de virksomheder, som har ekstra høje vækstambitioner og ser nye forretningsmuligheder i værdikædesamarbejde med andre.

Vækstforum vil satse på eliten ved at udvikle fokuserede elitetilbud til både unge og etablerede virksomheder.

Vi ved, at en meget stor del af vækstpotentialet er samlet i de 3.000 små og mellemstore virksomheder, der udgør det midtjyske vækstlag. De har ekstra høje ambitioner og har på tre år netto skabt mere end 10.000 arbejdsplader i regionen. Mange af disse virksomheder findes på de nævnte vækstområder.

Vi skal understøtte, at der skabes mange nye, internationalt konkurrerende virksomheder, og at de små og mellemstore virksomheder bygger videre på styrker inden for automatisering, strategisk forretningsudvikling, produktudvikling og digitalisering for at skabe vækst.

Virksomhederne skal tage nye globale forretningsmodeller i brug, og der er behov for en endnu mere ambitiøs, international tilgang til vækstmuligheder.

Endelig skal vi understøtte de små og mellemstore virksomheders adgang til den relevante kapital.

De fire vækstområder vil være udgangspunkt for den regionale indsats.

På fødevarerområdet vil Region Midtjylland også i fremtiden være det nationale centrum for udvikling, innovation, uddannelse og investeringer. Her vil vi bl.a. udnytte vores forspring som europæisk foregangsregion inden for bioøkonomi. Vi vil samarbejde internationalt og tiltrække investeringer til den videre udvikling af sektoren. Der skal bl.a. arbejdes for at skabe tættere samarbejde og synergi mellem nationale, regionale og kommunale initiativer. Det skal understøttes af et dynamisk innovationsmiljø for udvikling nye produkter, forretningsmodeller og markeder, der bygger på den mangfoldighed og høje internationale standarder, som findes blandt virksomheder og videnmiljøer i dag.

En række analyser udpeger den danske fødevarerklunge som Europas største og mest innovative. Midtjyske virksomheder, bl.a. Arla og Danish Crown står for godt 40 % af den samlede danske fødevarereksport på 151 mia. kr. Vækstområdet er inde i en udfordrende omstilling fra storproduktion af let forarbejdede landbrugsprodukter til specialiserede højværdiprodukter med fokus på høj kvalitet og særlig funktionalitet, hvilket stiller nye krav til virksomhedernes kompetencer og evne til at nytænke.

Endvidere skal det undersøges, hvordan en vækstfokuseret indsats inden for den primære landbrugsproduktion kan være med til at løfte både fødevarerhvervet og landdistrikterne.

Fire regionale fødevarer-netværk har bidraget til innovation, markedsføring af lokalområdernes styrker og har skabt nye arbejdspladser i regionen.

På energi- og miljøområdet vil vi gå forrest med udviklings- og demonstrationsprojekter, der omstiller energiforsyningen til vedvarende energi, og som kan styrke de erhvervsmæssige vækstmuligheder. Vi vil sætte fokus på hele værdikæden og de specialiseringer inden for vindenergi, biomasse og vand, som findes i regionen.

Vindenergi og biomasse er to områder, hvor Midtjylland rummer nogle af verdens førende virksomheder og råder over viden på internationalt topniveau, herunder Vestas og Siemens. Alene inden for energi og klima er eksporten på 40 mia. kr. På *energiområdet* er Region Midtjylland en frontløber på såvel andelen af vedvarende energi som erhvervsmæssigt. En lang række små og mellemstore virksomheder skal nu omstille sig til at være leverandører på et hurtigt voksende globalt marked. Vi vil understøtte udviklingen af *Midtjylland som produktionsregion* og virksomheder med *avanceret produktion* og støtte virksomhedernes fokus på at arbejde med specialisering, hollistiske forretningsmodeller, kundeudviklende relationer, integrerede udviklingsorganisationer og trimmet produktion. Flere virksomheder med avanceret produktion skal udvikle nye forretningsmodeller og indgå i strategiske netværk og vidensamarbejde.

Den midtjyske industri er en stærk drivkraft for velstand og vækst i produktiviteten og har med en eksport på 117 mia. kr. afgørende betydning for *Danmark som produktionsland* og for vores evne til at skabe overskud på samhandlen med udlandet. På landsplan er industriens handelsbalance de sidste syv år forbedret med 75 mia. kr. og 65 % af den midtjyske eksport kommer fra industrien. Region Midtjylland spiller en afgørende rolle som Danmarks produktionsregion nummer ét. Midtjyske virksomheder fremstiller avanceret procesteknologisk udstyr, er i front på verdensplan, og på en række af de andre vækstområder er der mange arbejdspladser knyttet til produktionsaktivitet. En styrkelse af produktionserhvervet vil øge den indenlandske efterspørgsel efter serviceydelser, og dermed skabe flere nye arbejdspladser i servicesektoren. Det gælder serviceydelser, der indgår i produktionen, men ligeledes serviceydelser som serviceaftaler, vedligeholdelse, markedsføring, transport og finansiering. Ligeledes vil den fortsatte kobling mellem kreative erhverv og produktionserhvervene i den midtjyske indsats *More.Creative* bidrage til øget vækst og udvikling.

Regionen skal fremover være et internationalt anerkendt *kreativt kraftcenter*. Vi vil udvikle stærke, selv bærende, kreative netværk, der enten kan supplere eksisterende nationale netværk eller udvikle sig til nationale klyngenetværk. Innovationshøjden skal øges, og der skal findes nye løsninger på tværs af sektorer og kompetencer i såvel den

private som i den offentlige sektor. De kreative erhverv og turisme spiller i dag en betydelig rolle med en samlet beskæftigelse på godt 40.000, heraf de 10.000 inden for turisme. Regionens ikt-sektor og it-arbejdsmarkedet udgør en stadig stærkere motor for væksten, herunder med et stærkt vækstlag af nye og levedygtige virksomheder. It-arbejdsmarkedet udgør i dag knap 9 % af den midtjyske beskæftigelse. Vi vil udnytte denne styrkeposition i samarbejdet med erhvervslivet om i stadig højere grad at udnytte **ikt** som middel til at effektivisere virksomhedernes produktionsprocesser, samt udvikling af nye konkurrencedygtige produkter og services baseret på et større indhold af ikt, også i forhold til sundhedsinnovation.

Kyst- og naturturisme er en styrkeposition og har stor betydning for beskæftigelsen i regionen ikke mindst på grund af følgeomsætning i øvrige erhverv. Turismeindsatsen skal fortsat fokuseres på kystturisme, storbyturisme, erhvervsturismen og værdikæderne, som bl.a. indbefatter formidling af naturværdier, erhvervsmæssige styrkepositioner som energi og fødevarer samt vores kultur. Her skal der arbejdes videre med professionalisering, kompetenceudvikling og kvaliteten i turismens grundprodukt, således at turismeerhvervet kan konkurrere internationalt. Vi vil understøtte samarbejder, der kan samle de mange små og store aktører om at løse opgaven på tværs af regionen.

Samspillet mellem turisme og kultur – Kulturhovedstad 2017 – skal styrkes for at udvikle turismen og give bedre oplevelser. Desuden skal samarbejde med videnmiljøer medvirke til at udvikle turismen, hvor især samspillet mellem Aarhus Universitet og erhvervsturismen er vigtig. Udvikling og gennemførelse af internationale events - erhvervsmæssige, sportslige og kulturelle – skal bidrage til at profilere regionen nationalt og internationalt og er samtidig med til at gøre regionen attraktiv for gæster og borgere.

Udkast justeret efter offentlig høring